

Ruzie!

Titel: Ruzie!	Vakken/Leergebieden: muziek	Groep: 7/8
Beschrijving betekenisvolle opdracht: De leerlingen van groep 8 komen vaak in aanraking met ruzie. Soms maken ze zelf ruzie, een andere keer zijn ze het slachtoffer of een toevallige getuige. Vaak kun je het al aan de stem horen dat mensen ruzie gaan maken. Je hoort ook of de ander probeert de ruzie te sussen of zelf ook boos wordt. Ruzie is een betekenisvol onderwerp omdat de leerlingen vaak met ruzie worden geconfronteerd en ze zich bewust kunnen worden van de verschillende muzikale manieren waarop mensen hun stem gebruiken bij ruzies. Op basis hiervan krijgen de leerlingen de volgende opdracht: Hoe gebruiken mensen hun stem als ze ruzie met elkaar maken? Kun je met muziek ook ruzie uitbeelden? Hoe klinkt een muzikale ruzie?		
Omschrijving les/project: Met groep 8 gaan we onderzoeken wat er met de stemmen van mensen gebeurt als ze ruzie maken of juist proberen de ruzie te remmen. Kunnen we die klanken ook in muziek herkennen? Er is geen culturele instelling bij deze les betrokken.		
Beginsituatie: In de klas is regelmatig ruzie. Ook vertellen de leerlingen over ruzies die ze meemaken tussen volwassenen. Ze hebben weinig ervaringen met grafische notaties en het ontwerpen van muziekstukjes. Er wordt wel met enige regelmaat gezongen in de klas. Beheerste competenties: <ul style="list-style-type: none">• De leerling kan objectief kennismaken van betekenissen die anderen aan muziek geven, waaronder de componist.• De leerling kan muzikale thema's in muziek van een breed repertoire herkennen en benoemen.• De leerling kan muziekstukjes ontwerpen met (willekeurige) gebruikmaking van muzikale tegenstellingen, herhaling en contrast.• De leerling kan een lied zelfstandig correct zingen.• De leerling kan bestaande grafisch- en traditioneel genoteerde composities auditief volgen en uitvoeren.• De leerling kan (alleen en in groepsverband) een eigen idee of bestaande compositie aan anderen presenteren.• De leerling kan de gemaakte keuzes uit zijn muzikale ideeën en alternatieven toelichten.• De leerling kan constructieve feedback geven en van anderen ontvangen		

Bronnen:

Haverkort, Frans e.a. (2010) Eigen-wijs, liedbundel voor kinderen van 4-12 jaar. Born: Stichting ter bevordering van de muzikale vorming.

Haverkort, Frans e.a. (2007) Moet je doen – muziek, deel 5, les 20 Houd je mond, Utrecht: Thieme Meulenhoff.

Competenties & Fasen van het creatieve proces**Beschrijving oriënteren (inclusief reflecteren):**

De leerkracht introduceert het onderwerp door een filmfragment

<https://www.youtube.com/watch?v=9ufSX7o9GW4> te laten zien aan de leerlingen.

Er is geen geluid bij. De 'kijkvraag' aan de leerlingen: wat denk je wat hier gebeurt? Waarom denk je dat? Waar zie je dan aan?

De leerkracht bespreekt de vraag wat voor soort muziek bij een dergelijke ruzie zou passen. Op het digibord staan enkel keuzemogelijkheden:

Reiziger	Conducteur
Hard - zacht - beide	Hard - zacht - beide
Hoog - laag - beide	Hoog - laag - beide
Lange tonen - korte tonen - beide	Lange tonen - korte tonen - beide
Veel instrumenten - weinig instrumenten afwisselend	Veel instrumenten - weinig instrumenten afwisselend
Snel - langzaam - beide	Snel - langzaam - beide

Beschrijving onderzoeken (inclusief reflecteren):

Hoe kun je hier muziek van maken? Na een kort klassengesprek over de persoonlijke opvattingen van de kinderen ervaren de kinderen verschillende mogelijkheden om betekenisvol muziek te gaan maken.

- Twee groepen leerlingen maken geluiden waarbij de leerkracht optreedt als dirigent. De leerkracht brengt veel variatie aan: veel instrumenten - weinig instrumenten, zacht en dreigend, stiltemomenten, snel - langzaam.
- Twee leerlingen treden op als dirigent voor de eigen (halve) klas. Groep a is de ruziemaker, groep b is de conducteur. De leerlingen geven elkaar feedback.

Beschrijving uitvoeren (inclusief reflecteren):

Op het digibord staat de opdracht:

Maak met muziekinstrumenten een muziekstukje bij een van de volgende opdrachten

- Een grote rustige man krijgt ruzie met een klein, driftig mannetje.
- Een hele groep kinderen pest een kind dat alleen staat.
- Twee kinderen hebben ruzie maar ze maken het weer goed.
- Twee kinderen krijgen zo langzamerhand ruzie.
- Je hebt ruzie met je broertje, maar pappa en mamma mogen het niet horen.
- Een kind maakt ruzie met een hele groep.

Er zijn 5 groepen. De leerkracht geeft de leerlingen een geheime groepsopdracht. Op het bord staan ook de **regels** voor het muziekstukje:

1. je onderwerp blijft geheim;
2. je muziekstukje duurt tussen de 30 en de 60 seconden;
3. iedereen doet mee;
4. alleen muziek, geen woorden;
5. maak een plan met een klanktekening;
6. speel je stuk zo dat de anderen je onderwerp kunnen raden.

Op het bord staan ook de **beoordelingscriteria** voor het muziekstukje:

Beoordeling:

1. Spelen jullie wat er op je klanktekening staat?
2. Doet iedereen mee?
3. Gebeurt er iets in jullie muziekstukje? Bouwen jullie het op?
4. Past je muziekstukje goed bij het onderwerp?
5. Maken jullie er spannende muziek van?

Vervolgens gaan de leerlingen aan het werk. Ze overleggen en noteren de klanken in een grafische partituur. De leerkracht stimuleert de leerlingen daarbij.

Beschrijving evalueren (inclusief reflecteren):

- a. De leerkracht nodigt de leerlingen uit om hun stukje te presenteren. De leerlingen beoordelen elkaars prestaties, de leerkracht bewaakt het proces en vult aan waar nodig.
- b. De leerlingen luisteren naar een muziekfragment en relateren dat fragment aan hun speelopdracht.
Bij welke twee van de zes (a t/m f) speelopdrachten past dit luisterfragment. Waarom?
 - Modest Moessorgski: <https://www.youtube.com/watch?v=gMolSNczXcc>
 - Ives: The unanswered question (Ivb. 22 uit deel 5, les 20 Moet je doen)

- c. Samen zingen de leerlingen het lied 'Ruzie'. Hoe moet je dat lied nu zingen? Met welke expressie?

Leerdoelen:

1. De leerling kan betekenis geven aan muziek van Modest Moessorgski en Ives, kan kennis nemen van betekenissen die anderen daar aan geven en kan deze aan die van hemzelf spiegelen.
2. De leerling kan klank-, vorm- en/of betekenisaspecten van muziek over ruzie in zijn composities verwerken.
3. De leerling kan samen met anderen zijn muzikale ideeën over ruzie vormgeven en uitvoeren met behulp van zijn stem, (school)instrumentarium, (muziek)technologie en beweging.
4. De leerling kan in groepsverband bestaande, eenvoudig grafisch en traditioneel genoteerde composities zowel auditief volgen als uitvoeren.

5. De leerling kan zijn composities noteren en reproduceren met behulp van picturale en grafische notatievormen.
6. De leerling kan (alleen en in groepsverband) een eigen idee (compositie over ruzie) uitvoeren en presenteren aan anderen en doet dat met overtuiging.
7. De leerling kan constructieve feedback geven, staat open voor feedback en kan die eventueel verwerken in het eigen werk(proces).

In deze les is gewerkt aan de onderstaande competenties uit de leerlijn muziek groep 7-8:

Competenties oriënteren (inclusief reflecteren):

- De leerling kan de eigen betekenisgeving aan muziek spiegelen aan die van anderen, en staat daarbij open voor andere ideeën.

Competentie onderzoeken (inclusief reflecteren):

- De leerling kan zijn muzikale ideeën vormgeven en eventueel verklanken met gebruikmaking van (muziek)technologie.
- De leerling kan specifieke klankaspecten onderscheiden en die weergeven in passende grafische symbolen.

Competenties uitvoeren (inclusief reflecteren):

- De leerling kan presenteren met overtuiging.

Competenties evalueren (inclusief reflecteren):

- De leerling kan (binnen een inspirerende werkvorm) met aandacht luisteren naar muziek van buiten zijn belevingswereld. De leerling kan de eigen betekenisgeving aan muziek spiegelen aan die van anderen, en staat daarbij open voor andere ideeën.

Presentatievorm:

uitvoering van een eigen muziekstukje.

Groepsvorm:

groepswork en individuele presentatie.

Urenbesteding:

45 minuten

<p>Beoordelingscriteria:</p> <p>Kan de leerling:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. klank-, vorm- en/of betekenisaspecten van muziek over ruzie in zijn composities verwerken? 2. samen met anderen, zijn muzikale ideeën over ruzie vormgeven en uitvoeren met behulp van zijn stem, (school)instrumentarium, (muziek)technologie en beweging?; 3. alleen in groepsverband bestaande, eenvoudig grafisch en traditioneel genoteerde composities zowel auditief volgen als uitvoeren?; 4. zijn composities noteren en reproduceren met behulp van picturale en grafische notatievormen?; 5. (alleen en in groepsverband) een eigen idee (compositie over ruzie) uitvoeren en presenteren aan anderen en dat doen met overtuiging?; 6. betekenis geven aan muziek van Modest Moessorgski en Ives, kennis nemen van betekenissen die anderen daar aan geven en deze aan die van hemzelf spiegelen?; 7. constructieve feedback geven, open staan voor feedback en die eventueel verwerken in het eigen werk(proces)? 	<p>Portfolio:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. een foto van de grafische partituur; b. een opname van het klankstukje.
<p>Eindsituatie:</p> <p>In de volgende lessen worden compositieopdrachten gegeven. Hierbij worden vormaspecten ingezet en wordt er gezocht naar een hogere kwaliteit van de muzikale uitvoering, waarbij de muzikale vaardigheden bij het spelen op instrumenten toenemen.</p>	

